

Podjęcie zastosowane w pracach nad PAF na lata 2021 – 2027 i jego rezultaty

Marta Żak-Wołynko

Departament Zarządzania Zasobami Przyrody,
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.

Etapy:

- ❖ analiza dokumentu PAF,
- ❖ przyjęcie założeń pracy nad PAF,
- ❖ utworzenie gr. roboczej,
- ❖ stworzenie katalogu działań wraz z szacunkowymi kosztami realizacji,
- ❖ opracowanie tabeli dla sprawujących nadzór w zakresie planowanych działań,
- ❖ zebranie i analiza przesłanych działań,
- ❖ opracowanie dokumentu,
- ❖ opiniowanie dokumentu,
- ❖ wysłanie dokumentu do KE.

Nowy szablon PAF przekazano do GDOŚ w marcu 2018 r.

Główne różnice to:

- potrzeby finansowe obliczamy dla wszystkich obszarów Natura 2000,
- można zaplanować działania wykraczające poza sieć Natura 2000 (zielona infrastruktura),
- siedliska (ekosystemy) dzielimy zgodnie z klasyfikacją MAES,
- koszty dzielone są na cykliczne i jednorazowe,
- należy wskazać działania priorytetowe, realizowane w pierwszej kolejności,
- wskazane działania należy opisać i uzasadnić wraz z przedstawieniem stanu zachowania i zidentyfikowanymi zagrożeniami dla siedlisk i gatunków objętych działaniami.

W PAF należało określić koszty związane z:

- wyznaczeniem obszarów i opracowywaniem planów zarządzania,
- zarządzaniem obszarami i komunikacją z interesariuszami,
- prowadzeniem monitoringu i sprawozdawczością
- uzupełnieniem stanu wiedzy i prowadzeniem dalszych badań
- promocją, edukacją i turystyką na obszarach Natura 2000,
- zachowaniem i odtworzeniem gatunków i siedlisk na obszarach

Natura 2000, według podziału:

- siedliska terenów morskich i przybrzeżnych
- wrzosowiska i zarośla
- bagna, torfowiska i inne obszary podmokłe
- użytki zielone
- inne tereny użytkowane rolniczo (w tym grunty uprawne)
- siedliska leśne
- siedliska słodkowodne (rzeki i jeziora)
- inne (jaskinie).

W PAF należało określić koszty związane z:

- dodatkowymi działaniami z zakresu zielonej infrastruktury nieobjętej siecią Natura 2000, poprawiające spójność sieci Natura 2000, w tym także w kontekście transgranicznym,
- działaniami i programami służącymi ochronie i zachowaniu gatunków,
- zapobieganiem, ograniczeniem lub naprawieniem szkód wyrządzanych przez gatunki chronione,

Główne źródła danych

- plany zadań ochronnych (PZO) i plany ochrony (PO) dla obszarów Natura 2000, a także ich projekty,
- programy ochrony gatunków,
- standardowe formularze danych obszarów Natura 2000 (SDF),
- wyniki prowadzonego monitoringu przyrodniczego,
- doświadczenia z realizowanych projektów,
- dane z jednostek realizujących ochronę przyrody (RDOŚ, GDOŚ, PN, UM).

Założenia:

- podstawą są zapisy w PZO/PO: zaplanowane działania = działania priorytetowe,
- gatunki głównie korzystają z działań dedykowanych siedliskom przyrodniczym (część E.2),
- przypisano gatunki związane z typem siedlisk przyrodniczych,
- działania dedykowane gatunkom niezwiązane z siedliskami przyrodniczymi wymieniamy w części E.3,
- brak PZO/PO działania dla wszystkich przedmiotów ochrony zgodnie z wypracowaną metodyką:
 - określamy prawdopodobny stan zachowania przedmiotów ochrony,
 - ocena U1 - na 50 % jego powierzchni przez 3 lata realizacja działań zmierzających do jego odtworzenia, a na pozostałych 50 % przez 3 lata planujemy realizację działań mających na celu utrzymanie; przez kolejne 4 lata na 100 % powierzchni realizacja działań mających na celu jego utrzymanie,
 - ocena U2 siedliska przyrodniczego –100% jego powierzchni przez 3 lata realizacja działań zmierzających do jego odtworzenia, przez kolejne 4 lata dla 100 % powierzchni realizacja działań mających na celu jego utrzymanie,
 - ocena XX – przyjmujemy jak dla oceny U2.

Grupa robocza powstała w lutym 2018 r., w jej składzie znaleźli się przedstawiciele:

GDOŚ, RDOŚ, PN, UM, GDLP, GIOŚ, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, NFOŚiGW, Min. Środowiska, Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Min. Infrastruktury, Min. Inwestycji i Rozwoju, Min. Finansów, Min. Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Rola grupy roboczej:

- określenie założeń pracy nad dokumentem PAF,
- przypisanie gatunków do typów siedlisk,
- opracowanie katalogu działań wraz z szacunkowym kosztem ich realizacji,
- opracowanie i wskazanie przez sprawujących nadzór działań niezbędnych do zrealizowania po 2020 r. w celu ochrony obszarów Natura 2000,
- zaopiniowanie opracowanego dokumentu PAF.

Podział działań:

planowanie ochrony np.: dokumentacja przyrodnicza, konsultacje społeczne, praca Zespołów Lokalnej Współpracy

poprawa stanu np.: poprawa stosunków wodnych, usuwanie podrostu drzew i krzewów, zwalczanie gatunków obcych, przebudowa drzewostanów, budowa ogrodzeń,

utrzymanie np.: ekstensywne użytkowanie rolnicze lub ekstensywna gospodarka rybacka

zarządzanie np.: monitoring w oparciu o PZO, inwentaryzacje i badania, edukacja, kanalizacja ruchu turystycznego.

Katalog działań rozbudowany przez grupę roboczą.

Określanie kosztów:

- koszty działań z PAF na lata 2014 – 2020,
- aktualizacja kosztów przez gr. roboczą w oparciu o doświadczenia z projektów i wykonywanych działań,
- uśrednienie wartości na podstawie przesłanych danych,
- ujęcie ustalonych kosztów w tabelach dla sprawujących nadzór.

Wynik:

- lista 75 rodzajów działań z czego dla 66 określono średni koszt ich realizacji,
- dla 9 działań pozostawiono możliwość dowolnego szacowania kosztów przez sprawujących nadzór określając wyłącznie ich górną dopuszczalną wartość.

Działania dla których nie ustalono jednej stawki

budowa ośrodka hodowli i rehabilitacji gatunków zagrożonych wyginięciem	do 2,5 mln zł/szt.
unaturalnienie (renaturyzacja) rzeki obejmujące m. in. odtwarzanie meandrów	do 3 mln zł/km
programy restytucji gatunków zwierząt i roślin tego wymagających	do 5 mln zł/działanie
poprawa stanu zachowania populacji gatunków poprzez budowę zbiorników wodnych do 1,5 m głębokości i do wielkości 50 arów	do 500 000 zł/szt.
utrzymanie ośrodków rehabilitacji dla dzikich zwierząt	do 1 mln rocznie /szt.
poprawa stanu zachowania populacji gatunków poprzez udrożnienie korytarzy migracyjnych - budowa przejść dla zwierząt	do 20 mln/szt.
udrożnienie rzek (korytarzy migracji) - budowa przepławki wraz z opracowaniem dokumentacji, uzyskania decyzji administracyjnych i budową	do 3 mln zł/szt.
utrzymanie strony www - działania edukacyjne	do 12 tys. zł rocznie /szt.
kanalizacja ruchu turystycznego (mała infrastruktura, utrzymanie i budowa szlaków turystycznych, wieże widokowe, itp.)	do 5 mln zł/działanie

W sierpniu 2018 r. do sprawujących nadzór wysłano :

- szablon (plik Excel) , w którym należało określić działania indywidualnie dla każdego przedmiotu ochrony w danym obszarze Natura 2000 w latach 2021 - 2027,
- tabelę z gatunkami przypisanymi do danego typu siedliska przyrodniczego,
- instrukcję wprowadzania danych.

Termin przekazania danych wrzesień 2018 r.

Przykład wypełnionej tabeli

Obszar Natura 2000	przedmiot ochrony siedliska przyrodnicze	przedmiot ochrony zwierzęta	przedmiot ochrony rośliny	przedmiot ochrony ptaki	działanie	powierzchnia/ha długość/mb/km zadanie/szt	ilość powtórzeń działań w latach 2021 – 2027	koszt w zł	podstawa działania - PZO/PO, stan zachowania U2/U1	Dodatkowe wyjaśnienia
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie		Barbastella barbastellus mopek			zabezpieczenie lub odtworzenie miejsc rozrodu gatunków zwierząt chronionych tego wymagających, np. budowa platform pływających, platform lęgowych, gniazd, remont strychu	1	2	10000	PZO na lata 2013-2023, U1	konserwacja drzwi zabezpieczających wejście do obiektu, ewentualna naprawa uszkodzonych elementów/działanie realizowane dla wszystkich gatunków nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony obszaru
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie		Barbastella barbastellus mopek			usuwanie gatunków drzew niepożądanych, odnowienie na gniazdach, ochrona odnowień, pielęgnacja - siedliska leśne	1	1	5500	PZO na lata 2013-2023, U1	usuwanie drzew rosnących na chłodni/działanie realizowane dla wszystkich gatunków nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony obszaru
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie		Barbastella barbastellus mopek			organizacja warsztatów edukacyjnych dla społeczności lokalnej w jednym obszarze	1	1	5000		działanie realizowane dla wszystkich gatunków nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony obszaru
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie		Barbastella barbastellus mopek			realizacja monitoringu zaplanowanego w ramach PZO - obszar o powierzchni poniżej 1 tys ha	1	7	56000	PZO na lata 2013-2023	działanie realizowane dla wszystkich gatunków nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony obszaru
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie		Barbastella barbastellus mopek			badanie miejsc żerowiskowych gat. nietoperzy (radiotelemetria i ultrasonografia) - 1 obszar	1	1	97000	PZO na lata 2013-2023, U1	działanie realizowane dla wszystkich gatunków nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony obszaru
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie					koszt sporządzenia dokumentacji PZO dla 1 obszaru	1	1	30000	PZO na lata 2013-2023	
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie					koszt organizacji spotkań ZLW dla 1 obszaru	1	2	7000	PZO na lata 2013-2023	
PLH020001 Chłodnia w Cieszkowie					koszt konsultacji społecznych dla 1 obszaru	1	3	4500	PZO na lata 2013-2023	

Siedliska terenów morskich i przybrzeżnych główne działania:

- estuaria (1130),
- laguny przybrzeżne* (1150*),
- duże, płytkie zatoki (1160),
- kiczina na brzegu morskim (1210),
- inicjalne stadia nadmorskich wydmy białych (2110),
- nadmorskie wydmy białe (Elymo Ammophiletum) (2120),
- nadmorskie wydmy szare* (2130*),
- nadmorskie wrzosowiska bażynowe (Empetrion nigri)* (2140*).

Łącznie działania mające na celu zachowanie siedlisk przybrzeżnych i morskich oraz siedlisk morskich istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **9615 ha**.

Działania związane z poprawą siedlisk przybrzeżnych i morskich zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **434,7 ha**.

- usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków dla siedliska 1210.

Wrzosowiska i zarośla

- wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (*Ericion tetralix*) (4010);
- suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*) (4030);
- subkontynentalne zarośla okołopannońskie* (40A0);
- formacje z jałowcem pospolitym (*Juniperus communis*) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach (5130).

Łącznie działania mające na celu zachowanie siedlisk wrzosowisk i zarośli oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **1 174,33 ha**.

Działania związane z poprawą stanu siedlisk wrzosowisk i zarośli zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **9 639,31 ha**.

Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez montaż rur przelewowych w tamach bobrowych na siedliskach 7140, 7230

Poprawa stanu i/lub utrzymanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy) na siedliskach 7110, 7120, 7140, 7150

Łącznie działania mające na celu zachowanie siedlisk torfowisk i terenów podmokłych oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **8 493,69 ha**.

Działania związane z poprawą stanu siedlisk torfowiska zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **19 593,76 ha**.

7210, 7230

Zabezpieczenie terenu siedliska przyrodniczego lub siedliska gatunku (budowa ogrodzeń, płotków przeciwoerozyjnych, postawienie szlabanu itp.), dla siedliska 7140

Zachowanie siedlisk przyrodniczych poprzez kośne i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk dla siedlisk: 7110, 7140, 7210, 7220, 7230

Zachowanie siedliska przyrodniczego oraz siedlisk chronionych gatunków poprzez przetrzymywanie drzewostanów na brzegach siedliska 7110, 7140, 7210

Zwalczanie gatunków inwazyjnych i ekspansywnych, w tym gat. obcych na siedliskach: 1310, 7110, 7140, 7150, 7210, 7220, 7230

Poprawa stanu i/lub utrzymanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez wykaszanie gatunków ekspansywnych i inwazyjnych na siedliskach: 7140, 7210, 7230

Usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków na siedlisku 7230

Użytki zielone

Kształtowanie stref ekotonowych - nasadzenia drzew owocowych i miododajnych dla siedliska 6520

Poprawa stanu i/lub utrzymanie półnaturalnych siedlisk leśnych oraz światłolubnych gatunków leśnych - grabienie ściółki dla siedlisk: 6130, 6210

Poprawa stanu i/lub utrzymanie półnaturalnych siedlisk leśnych oraz światłolubnych gatunków leśnych - usuwanie

Łącznie działania mające na celu zachowanie (ekstensywne użytkowanie) siedlisk użytków zielonych oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **523831 ha**.

Działania związane z poprawą stanu siedlisk użytków zielonych zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **73527 ha**.

Wykup terenów istotnych dla ochrony siedlisk przyrodniczych: 6120, 6170, 6210, 6230, 6410, 6430, 6510, 6520

Zabezpieczenie terenu siedliska przyrodniczego lub siedliska gatunku (budowa ogrodzeń, płotków przeciwoerozyjnych, postawienie szlabanu itp.) dla siedlisk: 6130, 6230, 6520

Zachowanie siedlisk przyrodniczych związanych z terenami rolniczymi, poprzez kośne i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk siedlisk: 1330, 1340, 6120, 6130, 6150, 6210, 6230, 6410, 6430, 6440, 6510, 6520

Zwalczanie gatunków inwazyjnych i ekspansywnych, w tym gat. obcych na siedliskach: 1340, 6120, 6210, 6230, 6410, 6430, 6440, 6510, 6520

Usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedlisk przyrodniczych: 6120, 6210, 6430, 6510

Zwalczanie gatunków inwazyjnych i ekspansywnych, w tym gat. obcych na siedliskach: 2180, 9110, 9130, 9150, 9160, 9170, 9180, 9190, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0, 91P0, 91T0

Zachowanie siedliska przyrodniczego oraz siedlisk chronionych gatunków poprzez przetrzymywanie drzewostanów na siedliskach: 2180, 9110, 9130, 9160, 9170, 9180, 9190, 9410, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0, 91P0, 91T0

Zachowanie siedliska przyrodniczego oraz siedlisk chronionych gatunków poprzez pozostawianie martwego drewna na siedliskach: 2180, 9110, 9130, 9150, 9160, 9170, 9180, 9190, 9410, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0, 91P0

Zachowanie siedlisk przyrodniczych poprzez kośne i/lub pastwiskowe użytkowanie siedliska 91I0

Zab pos Wy Usu 137 Pop 91D Pop zas Pop hod Pop hod Pop
Łącznie działania mające na celu zachowanie siedlisk leśnych oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **164757,7 ha.**

Działania związane z poprawą stanu siedlisk leśnych zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **137014,7 ha.**

Poprowadzenie odnowień na gniazdach wraz z ich ochroną i pielęgnacją na siedliskach: 2180, 9110, 9130, 9150, 9160, 9170, 9190, 9410, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0, 91P0, 91Q0, 91T0

Poprawa stanu i/lub utrzymanie siedlisk leśnych poprzez usuwanie biomasy (martwego drewna) wraz z usunięciem poza obszar siedlisk: 9190, 91I0, 91T0

Poprawa stanu i/lub utrzymanie półnaturalnych siedlisk leśnych oraz światłolubnych gatunków leśnych - usuwanie podrostu drzew na siedliskach: 2180, 9110, 9150, 9170, 91D0, 91I0, 91T0

Poprawa stanu i/lub utrzymanie półnaturalnych siedlisk leśnych oraz światłolubnych gatunków leśnych - grabienie ściółki na siedlisku 91T0

Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez montaż rur przelewowych w tamach bobrowych 91E0

Dostosowanie gospodarki rybackiej do wymogów siedliska przyrodniczego lub gatunku - ekstensywna gospodarka rybacka na siedliskach: 3110, 3130, 3140, 3150, 3160, 3260

Poprawa stanu i/ lub utrzymanie siedlisk gatunków poprzez ręczne wykaszanie brzegów zbiorników na siedliskach: 3150, 3260

Poprawa stanu i/lub utrzymanie siedlisk leśnych poprzez usuwanie gatunków drzew niepożądanych egach siedliska 3110

~~Poprawa stanu i/lub utrzymanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez wykaszanie gatunków~~

eks
Po
krz
Po
jes
Po
in.
Po
zas
Po
div
Po
314

Łącznie działania mające na celu zachowanie siedlisk słodkowodnych oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **69993,2 ha.**

Działania związane z poprawą stanu siedlisk słodkowodnych zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **5471,6 ha.**

Poprawa stanu zachowania i/lub utrzymanie populacji gatunków poprzez udroźnienie wodnych korytarzy migracyjnych - budowa przepławki wraz z opracowaniem dokumentacji, uzyskania decyzji administracyjnych i budową na siedliskach: 3150, 3260

Poprawa stanu zachowania populacji gatunków - pogłębienie torfianek i tworzenie oczek i małych zbiorników wodnych na siedliskach: 3140, 3150, 3260

Wykup terenów istotnych dla ochrony siedliska przyrodniczego 3110

Zachowanie siedliska przyrodniczego oraz siedlisk chronionych gatunków poprzez przetrzymywanie drzewostanów w linii brzegowej siedlisk: 3140, 3150

Zwalczanie gatunków inwazyjnych i ekspansywnych, w tym gat. obcych na siedliskach, 3130, 3140, 3150, 3220, 3230, 3240, 3270

Usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedlisk przyrodniczych: 3140, 3150, 3160, 3220, 3240, 3260

Wyniki – działania dla siedlisk i gatunków

Siedliska naskalne, wydmy i tereny z rzadkim pokryciem roślinnym

Łącznie działania mające na celu zachowanie siedlisk skalnych oraz siedlisk istotnych dla ochrony gatunków zaplanowano w projekcie PAF na powierzchni **108,91 ha** oraz wykup **0,4 ha**.

Działania związane z poprawą stanu siedlisk skalnych zostały zaplanowane w projekcie PAF na łącznej powierzchni **720 ha**.

8160, 8210, 8220, 6110

Usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedlisk przyrodniczych: 2330, 8150, 8160, 8220

jaskinie

jaskinie nieudostępniione do zwiedzania (8310)

Poprawa stanu i/lub utrzymanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy)

Wykup terenów istotnych dla ochrony siedlisk przyrodniczych

Zabezpieczenie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków - zakup i montaż kraty

Usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków

Wyniki – działania dla siedlisk i gatunków

Działania dla gatunków:

Poprawa stanu zachowania populacji gatunków poprzez udrożnienie korytarzy migracyjnych - budowa przejść dla zwierząt, w tym dla żółwia błotnego *Emys orbicularis*, rysia *Lynx lynx*, wydry *Lutra lutra*, żubra *Bison bonasus*, niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos*, wilka *Canis lupu*.

Realizacja programów restytucji gatunków zwierząt i roślin będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, w tym dla: sasanki otwartej *Pulsatilla patens*, jęczyczki syberyjskiej *Ligularia sibirica*, dzwoniecznika wonnego *Adenophora lilifolia*, żmijowca czerwonego *Echium russicum*, dziewięcisiła popłocholistnego *Carlina onopordifolia*, staroduba łąkowego *Angelica palustris*, głowacza białopłetwego *Cottus gobio*, cietrzewia *Tetrao tetrix tetrix*.

Utrzymanie ośrodków hodowli i rehabilitacji dla dzikich zwierząt.

Wykup terenów istotnych dla ochrony populacji gatunków.

Zabezpieczenie terenu siedliska gatunku (budowa ogrodzeń, oznakowanie lini energetycznych, itp.).

Zabezpieczenie lub odtworzenie miejsc rozrodu gatunków zwierząt chronionych tego wymagających - budowa platform pływających, platform lęgowych, sztucznych gniazd, remonty strychów, itp.

Wyniki – działania dla siedlisk i gatunków

www.gdos.gov.pl

Działania dla gatunków:

Odszkodowania za szkody wyrządzone przez gatunki chronione (żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry). Środki przekazywane dla 16 RDOŚ.

Zakup materiałów i urządzeń zabezpieczających przed szkodami. Środki przekazywane dla 16 RDOŚ.

Organizacja szkoleń dot. zabezpieczania mienia przed szkodami. Środki przekazywane dla 16 RDOŚ.

Wyniki – pozostałe działania

Zaplanowano działania związane z

- opracowanie dokumentacji na potrzeby planu zadań ochronnych (546 obszarów Natura 2000,
- organizacja i przeprowadzenie cyklu spotkań Zespołów Lokalnej Współpracy na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych (546 obszarów Natura 2000).
- przeprowadzenie konsultacji społecznych opracowanych planów zadań ochronnych i planów ochrony (546 obszarów Natura 2000)
- realizację monitoringu zaplanowanego w ramach PZO/PO (819 obszarów Natura 2000)
- działania z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony,
- działania z zakresu promocji i edukacji (opracowanie i montaż tablic edukacyjnych, opracowanie i publikacja broszur, opracowanie i utrzymanie strony www , organizacja warsztatów edukacyjnych dla społeczności lokalnej na terenie obszaru Natura 2000, wyznaczenie i udostępnienie ścieżki edukacyjnej na terenie obszarów Natura 2000, działania z zakresu kanalizacji ruchu turystycznego na terenie 300 obszarów Natura 2000 (mała infrastruktura, utrzymanie i budowa szlaków turystycznych, wieże widokowe, itp.).

Dziękuję za uwagę